

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN OBRT.

Uredništvo in upravljanje je v Ljubljani, Gradišče štev. 17/1. — Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri č. uradu v Ljubljani 11.953. — Štev. telefona 552. — Letna naročnina za ozemlje SHS: letno D 60.—, za pol leta D 30.—, za četrt leta D 15.—, mesečno D 5.—, za posredništvo D 90.—. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO V.

LJUBLJANA, dne 23. sept. 1922.

ŠTEV. 111.

List stane od 1. septembra 1922:
celoletno Din 90.— t. j. (K 360.—);
polletno Din 45.—, t. j. (K 180.—);
četrtletno Din 22.50, t. j. (K 90.—);
mesečno Din 7.50, t. j. (K 30.—);
posamezna št. Din —.65, t. j. (K 2.50).

Domače prilike.

Zopet enkrat moramo na tem mestu govoriti o nezdravih političnih razmerah, ki so se v zadnjem času razvile pri nas. Hočemo jih osvetliti s svojega stališča, ki je za gospodarski list merodajno, ter predvsem moramo ugotoviti, da se v Jugoslaviji bije še vedno v prvi vrsti kulturni boj, kar ima silno kvarne posledice za državni razvoj. Gesla, ki bi že ob prevratu morala biti zmogovita, ali bi bila morala že takrat za vedno utihniti, izpolnjujejo malone vse naše javno mnenje ter vedno z nova netijo strasti. V dobi, ko bi vse stranke morale imeti pred očmi predvsem problem gospodarske restavracije države, ki je bila zapletena v svetovno vojsko, tokraj in onstran Drine, votle politične parole brez okostja zastupljajo prebivalstvo ter širijo malodušnost in nezaupanje do nove domovine. — Vladne stranke niso uspele, da bi si pridobile več ugleda. Čeprav že nad leto dni odločujejo državno usodo, njihovo delo ni našlo priznanja, in velika večina prebivalstva z dnevno večjo nezadovoljnostjo — spremlja vladno politiko. Napake, ki so jih vladne stranke zagrešile, kar je gotovo mnogokrat neizbežno, so rodile prokletstvo nepopularnosti. Hibe centralizma, ki sam po sebi zahteva obširen in silno temeljit upravni aparat, so se baš pri nas pokazale v občutni meri ter so marsikoga, ki si je mnogo obetal od centralno organizirane države, privedle na levo stran. Plemenska vprašanja so se vedno bolj razmahnila, ker ne najdejo v okviru Vidovanske ustave priložnosti, da se brez škode za svoje bistvo morajo mirno razvijati. Živo življenje prestopa okvir mrtvega zakona.

Ta nezdravi notranjepolitični položaj nas navdaja s skrbjo. Ne vidimo namreč spasilca iz mučne situacije, kajti opozicija danes ni sposobna, da ustvari trajnejšo delavno večino, in reči moramo tudi, da nimamo mnogo zaupanja, v njeno delavoljnost v onih gospodarskih vprašanjih, ki posebno pridobitne kroge zadevajo. Tudi izjave raznih korporacij in posameznikov, kot se je zgodilo v Zagrebu, ki niso v dnevnem političnem boju, nas ne morejo bogve kaj zadovoljiti, ker ne stojijo na temelju realne politike, ampak dokaj megleno izražajo to, kar vsi občutimo, ter v bistvu ne povedo mnogo novega. Dr. Beneš je zadnjič dejal pri predavanju, ki ga je priredil časnikarjem v Ženevi, da smatra tisto politiko za pravo ki v idealnem okviru gre svojo realistično pot, ki se ne izgublja v fantomih filozofije in tudi ne izgublja izpred oči svojih idealnih in filozofsko ustaljenih ciljev. Niti preveč filozofičnega idealizma, niti preveč surovega materializma. Najti srednjo pot, je pa seveda državnika umetnost, ki je

dar božji. In baš na zagrebškem kongresu nismo čuli besed in programov, ki bi pomenili začetek nove dobe na realnih tleh. Nočemo pa zanikati pomena kongresnega dogodka, da je skupina jugoslovanske inteligence v najboljšem namenu poskusila povedati neodvisno javno mnenje, ki ga je zdaj seveda treba realizirati, ker drugače ostanemo na polju državne filozofije.

Položaj je danes ta-le. Hrvatsko vprašanje zahteva neodložljivo rešitev, ne v radikalnem zmislu, nego v smeri sprave. To vprašanje ni samo nacionalno, in sploh kulturno, ampak je v veliki meri državno-pravno, ker nihče ne napusti prostovoljno nekdanje, čeprav nekoliko izumetničene samostojnosti ter ljubljenskih tradicij. To je jedro problema, ki bo zahteval mnogo uvidnosti in spravljivosti, predvsem na hrvatski strani, ki je danes že tako napredovala v svojem negativizmu, da moramo to razpoloženje imenovati nezdrav, ali pristno slovanski pojav. Seveda bo pri tem ustavni zakon izgubil svoj glavni karakteristikon. Drugo istotako važno vprašanje je gospodarsko, katerega, moramo brez ovinkov reči, Beograd ni sposoben, kar pa ni očitno, da vodi z uspehom celokupno gospodarsko usodo države. Beogradske razmere so zaenkrat preozke, da bi mogle ustvariti gospodarski center Jugoslavije, kjer naj bi se stekale vse niti produkcije, denarstva, prometa in trgovine. Razumemo odklanjajoče stališče Zagreba napram Beogradu v tem oziru, ker prednost Zagreba leži na dlani. Kako to nesoglasje odstraniti, je uganika. Nekdo je dejal, naj se sporazum med Srbi in Hrvati ustvari na ta način, da bi Beograd prevzel politično, in Zagreb gospodarsko vodstvo države. Kakor je v tej misli ideja, kajti v bližnji preteklosti je potekal razvoj v obeh mestih poglavitno v navedenih smereh, vendar najdemo v njej gotovo absurdnost, ker sta politika in gospodarstvo preveč tesno spojena, da bi jih mogli trajno v tej obliki ločiti.

Vsi si želimo izboljšanja sedanjih razmer, in javnost bi z zadoščanjem pozdravila tiste moze, ki bi mogli izvesti utrujeno prebivalstvo iz današnje mučne politične situacije v mirnejšo dobo kulturnega in gospodarskega napredka. Ali naše upanje, da bomo to doživeli, je živo in trdno. Kadar je nevarnost največja, je pomoč najbližje.

Zborovanje trgovcev v Mariboru.

Po inicijativi trgovskega gremija v Mariboru, se je vršilo tam dne 20. t. m. trgovsko zborovanje, ki je uspelo nad vse pričakovanje dobro. Zborovanja so se udeležili razen množice trgovcev iz mesta in okolice, tudi mnogi obrtniki, ter zastopniki vseh mariborskih bank. Zborovanje se je vršilo v prostorih restavracije »Maribor«, ki so pa bili za tako zborovanje žal pretesni, tako, da se je vsled pomanjkanja prostorov mnogo došlih gostov zopet vrnilo.

Zborovanje je otvoril načelnik mariborskega gremija gosp. Vilko

Weixel, ki je po primernem pozdravu navzočih, predal besedo referentu zastopniku trgovske in obrtniške zbornice gosp. dr. Plessu. Gospod dr. Pless, ki je bil naprošen od načelstva gremija trgovcev, da bi referiral o zadnjih deviznih in valutnih naredbah, je podal zborovanju izrpen referat o tem, danes tako zamotanem vprašanju. Njegovim stvarnim izvajanjem so sledili vsi poslušalci zelo pazno, tako, da se je mogla po končanem referatu vršiti vsestranska debata, katere so se udeležili posamezni trgovci ter razni bančni zastopniki. Debata je bila zelo interesantna, tu pa tam mogoče celo preživahna, čemur se pa nikdo od prisotnih ni čudil, vsaj se je razpravljalo o vprašanju, ki ni samo najbolj aktualno, ampak, ki je povzročilo že prav gotovo tudi vsakemu iz navzočih trgovcev mnogo nepotrebnih stroškov, zamude časa, neprecenljivih škod.

Trgovec Goleš je povedal primere ki nikakor niso v čast naši carinski upravi; kritiziral je postopanje carinskih uradnikov, ki najdejo veselje v tem, da stranke po nepotrebnem šikanirajo; napadal je v ostrih besedah tudi špediterje in carinske posrednike zaradi zaračunanih previsokih pristojbin. Tajnik saveza špediterov je govornikove napade na špediterje pobijal, ter navedel korake, ki naj bi jih napravila stranka, ako bi smatrala, da so špediterjeve zahteve pretirane.

Zatem so nastopili še številni govorniki, ki so poročali o slabem stanju, v katerem se nahaja danes trgovstvo. Grajal se je postopanje finančnega ministra dr. Kumanudija, ki je s svojo nerodno devizno politiko spravil našo trgovino na rob propada. Vsi govorniki so povdarjali, da bi se ne smele nobene naredb, ki imajo tak upliv na razvoj trgovine, kakor ga imajo ravno devizne naredb, izdati prej, nego se je o tem zaslislalo merodajne faktorje iz pridobninjskih krogov. Samo v sporazumu z zastopniki oziroma strokovnjaki iz krogov trgovine in industrije, je mogoče voditi devizno politiko tako, da doseže cilj, ki ga ima pred očmi finančna uprava, obenem pa, da ne škoduje trgovini in industriji. Povdarjalo se je, da bo treba v tem oziru podvzeti vse korake, da se bo finančnega ministra zastavilo, da se bo pri izdaji tako važnih naredb vendar moral ozirati na interese trgovine in industrije, ki so pri tem tako živo prizadeti.

Predmet največje kritike je bilo poslovanje carinarnice v Mariboru. Navajalo se je nekaj primerov, ki niso pokazali, da bi mogla mariborska carinarnica služiti drugim našim državnim uradom v primer. — Poslovanje se skuša otežkočiti ne samo z nepojmljivim, skrajnim formalizmom, ampak tudi z netočnim pojmovanjem carinskih predpisov.

Posebno občutno muči mariborske trgovce vprašanje pošto-paketnega prometa. Zbog pomanjkanja uradništva, prostorov in tudi iz drugih razlogov je izdajanje paketov na poštni carinarnici v Mariboru tako pešalo, da imamo danes tam še okoli 20 tisoč paketov, ki čakajo tudi po več tednov ali celo mesece na carinsko manipulacijo. Napravilo

se je že več korakov, da se odpravi te nedostatke, ki povzročajo naslovljenecem zelo občutne škode, toda vse je bilo do sedaj brezuspešno. — Zbog napačnega tolmačenja zadnje naredb, ki določa, da se imajo izdati vsi do 1. septembra došli paketi brez odobrenja odbora pri Narodni banki, se zahteva pristojbino 13 Din. tudi od onih, ki imajo odobrenje že v rokah, in ki so tedaj že pri izdaji odobrenja pri odboru plačali vsoto 13 Din. Naproša se zastopnika trgovske in obrtniške zbornice, naj bi se napravilo ulogo na generalno direktorijo carine, v kateri naj bi se zahtevalo vrnitev odveč plačane pristojbine, ki je dosegla pri nekaterih trgovcih že znatne svote.

Trgovec g. Pošinger je zahteval naj se čim prej ustanovi pri Narodni banki v Mariboru odbor za reguliranje prometa z devizami in valutami, ker povzroča dejstvo, da obstoji samo en odbor v Ljubljani, mariborskim trgovcem obilo škode in zamudo časa.

Po končani debati se je na predlog g. Weixla sklenilo, da se odpošlje na finančnega ministra resolucijo, v kateri se zahteva, da se naj pred izdajo vsake odredbe, ki tangira trgovino, industrijo in obrt, zaslislijo strokovnjaki. Po sprejeti resoluciji se je nebroj zborovalcev obrnilo na zborničnega zastopnika g. dr. Plessa s vprašanji glede deviz, uvoza itd., na katera je g. zastopnik podajal točne informacije. Sklenilo se je, da se v kratkem skliče v Mariboru javen shod trgovcev, in da se bodo prirejali redni diskusijski večeri vsakih 14 dni.

Zborovanje, ki je začelo ob 8., je načelnik gremija g. Weixel zaključil malo pred 11. uro zvečer.

Nova Evropa.

Svetovna vojna je popolnoma izpremenila stari zemljevid Evrope. Delajo že nekaj let novega, ali ne morejo ga skrpati. Veliki narodi ga delajo po svoje, delijo zemljo po svoje. Po prirodnih zakonih in narodnem pravu bi morali tako mali kakor veliki narodi uživati v novi Evropi enake pravice. To so veliki narodi tudi obljubljali, ali ostalo je le pri obljubah. Veliki narodi so zagazili v gosto blato »del sacro egoismo« in krutega nasilja nad tistimi narodi, brez katerih sodelovanja v svetovni vojni veliki narodi nebi zmogli tistih sil, ki so se že dolgo pripravljale na boj proti današnjim zmagovalcem. Enakopravnost in svoboda malih narodov je bila v ustih velikih narodov toliko časa, dokler so rabili pomoč malih narodov. Danes se valjajo nekateri velikih narodov v zlatu in izobilju, mali narodi pa se dušijo v papirnatem denarju. »Vis major« davi male narode, ona je zaslužila velike dele narodov tujemu gospodarstvu. Imejmo vedno pred očmi, da je velik del našega naroda v italijanskem suženjstvu, imejmo pred očmi, da se je Italija z zasedbo Zadra zajedla v telo Jugoslavije, imejmo pred očmi, da nam je snedla Reko, imejmo pred očmi, da se bo začelo skoraj peto leto po svetovni vojni ali Italija ima še vedno zasedeno jugoslovansko zemljo, kamor ni prišla s silo meča ampak belo zastavo. S pogodbo se je zavezala, da zapusti našo zemljo, ali Italijan še ni nikdar držal besede, neznačajan je bil vsikdar.

Brest Litovsk se je večkrat ponovil. Močnejši izrabljajo brutalno silo nad manjšimi, ali ta sila poraja nezadovoljnost in znaša novo netivo za svetovni požar.

Turški narod se ne ozira na diktaturo velikih zmagovalcev, ne priznava brez njegovega sodelovanja sklopljenih pogodb, ampak si dela z mečem svoje meje.

Veliki narodi so skrпали zemljevid Evrope, ali nikakor noče držati dane mu oblike. Ako bi ga delala pravičnost in poštenost, bi bil že zdavnaj gotov in bi veljal za dolgo dobo. Ker ga pa dela »sacro egoismo« in pa brutalna sila, ne drži in ne bo držal in zato še danes ne vemo, kakšen bo pravzaprav zemljevid Evrope, čeravno se bliža že peto leto po svetovni vojni.

Društvo za socialno politiko.

Te dni je bila v Eisenachu glavna skupščina Društva za socialno politiko, ki je bila obenem jubilejna skupščina pred petdesetimi leti ustanovljene korporacije. Kmalu po koncu nemško-francoske vojske, v oktobru 1872, je bil v istem nemškem mestu sestanek takozvanih katederskih socialistov in v zvezi z njim ustanovni občni zbor društva, ki danes praznuje svojo petdesetletnico. Mi se na tem mestu pečemo s jubilejem, ker pomeni važno razvojno dobo tudi v našem gospodarstvu. Skupina nemških narodnih gospodarjev je pred leti stopila pred javnost z načelom, da treba na temelju obstoječega družabnega reda in njegovih oblik započeti reformno akcijo v tej smeri, da bo prišlo do večje veljave delavsko pravo vseh panog. Tej šoli so po krivici nadeli naslov katederskih socialistov, kajti v nobeni zvezi niso s socialno demokracijo, ki sama odklanja vsako sodelovanje z njimi.

Program, ki ga je v imenu sklicateljev razvil na prvem sestanku v Eisenachu pokojni profesor Schmoller, nam najbolj jasno pove glavne smernice nove struje, ki je po zmagovitem zaključku francoske vojske, ko je nemška država začela v silnem razmahu stopati v ospredje evropskega gospodarstva hotela zbuditi v narodu zavest, da treba biti socialno pravičen tudi napram delavskemu sloju, ki je pomagal ustvariti Nemčijo. Schmoller je izvajal naslednje misli: Nočemo nobene nivelacije družbe, obstoječo zakonodajo in dane razmere kot izhodišče za svoje delo, ki hoče ustvariti izboljšanje in ne zametuje reform. Priznavamo sijajni napredek novejših dobe v tehniki in narodnogospodarskih pridobitvah, ali ravnotako tudi nastale temne strani, ki jim je glavni vzrok, da izhaja zakonodaja pri presoji vseh teh vprašanj s stališča, da treba izključno samo gledati na procvit produkcije kot take, ne pa tudi na to kako ta procvit upliva na prebivalstvo. Nočemo da se odpravi obrtna svoboda, da se odstrani mezdnost, pač pa hočemo

delovati v tem smislu, da se izvede širokopotezna tovarniška zakonodaja, ki bo nudila delavcu polno in resnično svobodo pri sklepanju delavske pogodbe tovarniško nadzorništvo, predvsem pa možnost anket o socialnih vprašanjih. Zahtevamo nadalje boljšo državno skrb za vzgojo in stanovanjske razmere delavskega razreda.

Ta programni govor je tvoril podlago za delovanje novoustanovljene korporacije: Društva za socialno politiko. V teku zadnjih petdesetih let je društvo vedno stalo v ostrem boju z nemško socialno demokracijo, kar jasno izpričuje njegovo zmedeno in predvsem strogo znanstveno smer. Na pobudu društva se je nagromadila ogromna literatura, ki polni danes celo knjižnico. Pri različnih posvetovanjih so bile na dnevnem redu najrazličnejša vprašanja gospodarskega življenja. Obravnavali so položaj rokodelskih obrtov domačega dela, pomen potovalne trgovine in magazinev, kartelno vprašanje, vzroke gospodarskih kriz v zadnjih letih, vprašanje industrijske ali agrarne države. Čisto teoretičnih problemov narodnega gospodarstva pa se je društvo dosledno izogibalo. Nedvomno je, da je to temeljito, čeprav samo znanstveno delo, prav bistveno uplivalo na razvoj nemške in avstrijske zakonodaje ter ji napravilo marsikatero dragoceno uslugo. V zvezi z nasveti in preplogi praktikov in v okviru splošnih političnih razmer so vlade mnogokrat posegle po rezultatih tega dela.

Mi beležimo jubilej Društva za socialno politiko, ker je njegovo delovanje tudi našemu ožjemu domačemu gospodarstvu dalo svoje obilje. Vendar moramo tukaj ločiti dvoje dob. Avstrijska socialnopolitična zakonodaja se je gibala v znosnih mejah ter je bila rezultat resničnega razmerja moči med posameznimi razredi. Ta zakonodaja je sicer nalagala pridobitnemu razredu velika bremena, vendar so uvidevnejši v njej videli končno samo modro izbegavanje močnejših socialnih pokretov, ki škodujejo obema stranema, kapitalu in delu. Danes je položaj drugačen. Čeprav je vsled svetovne vojske človeštvo izrevolucionirano, ki se od vseh strani čujejo radikalna gesla, mislimo, da je naša moderna socialna zakonodaja daleč prekoračila svoj delokrog, ker je ustvarila socialne zakone enostransko, brez sodelovanja pridobitnih krogov, ki nosijo glavna bremena, ter dejansko zadela samo Slovenijo, dočim bodo vse te institucije v drugih pokrajinah države kjer so bile dozdaj neznane, ostale večinoma na papirju. Upoštevala ni celokupnega položaja, vsled česar jo bo treba temeljito reformirati, da dosežemo pravično razdelitev bremen na vse sestavne dela Jugoslavije.

S tem se je naša socialna zakonodaja zelo oddaljila od načelno zdravih intencij Društva za socialno politiko, ki praznuje letos v premagani Nemčiji, svojo petdesetletnico v povsem drugih razmerah, kot so vladale v letu 1872,

ob rojstvu društva, ko je zmagovita Nemčija nastopila pot velikanskega gospodarskega napredka.

M. Savič:

Naša industrija in obrti.

(Nadaljevanje.)

Treba bi bilo tudi stremeti za tem, da pridobimo nazaj vsaj en del angleškega trga. Velik problem banatskih in baških mlinov je kurjava. To vprašanje bi se dalo najbolje rešiti, ako bi se direktno iz Kostoica ali pa iz kakega drugega pristanišča na Donavi ali Tisi ali na prekopu dobivala električna struja, ki bi se izdelovala iz kostolaškega in podobnega premoga in bi se stem prištedili veliki transportni stroški za premog po suhem, ter dobila poceni gonilna moč.

Na Hrvaškem in v Slavoniji se producira letno v trgovskih mlinih okrog 45 000 vagonov, za katere se vzame 60% pšenice iz Hrvaške, 40% pa iz Vojvodine. Pšenica iz Vojvodine se mora dovažati, ker ima večjo vsebino lepila, ki popravlja kvaliteto moke. Preko naša današnje meje se je izvažalo samo najfinejšo moko in sicer na južno Tirolsko in v Trst, ki potrebuje letno okrog 7.500 vagonov moke.

Velik konzumni centrum je bilo mesto Dunaj in alpske dežele, ako ravno so se one poprej predvsem Budimpešte posluževale. Tja bomo lahko izvažali, samoumevno le v konkurenci z Madžari in Romuni. Nekaj časa se je delalo mnogo z Egiptom, pozneje je pa ta export prevzela Bulgarija, Romunija in Rusija. Sedaj bi bilo treba poskušati, da bi se ta export obnovil. Izvoz v Albanijo in Grško bi lahko dobil večji obseg, pa je naletel na italijansko konkurenco in je bil tudi sicer zvezan z večjim rizikom in se ga radi tega ni negovalo. Bilo bi treba začeti tudi na te trge intenzivneje delovati. Važni del exporta gre nadalje na Čehoslovaško, Švico, Anglijo in deloma tudi Nemčija so kupovale samo najfinejšo vrsto moke (ničlovko). Za izvoz mlevskih produktov iz Hrvaške in Slavonije bi bilo zelo koristno, ako bi bil uvoz tuje pšenice dovoljen, ali pa, ako bi bil dovoljen uvoz pšenice proti izvczu moke in bi tedaj tudi naši mlinimogli predelavati. S podelanjem ruske pšenice nazivane »teranrok« so Italija in Francija razvile veliko mlinarsko izvozno industrijo.

Na Hrvaškem in v Slavoniji obstojajo večji mlini v Zagrebu, Koprivnici, Karlovcu, Belovaru, Džurdževcu, Klancu, Novemgradu, Grubišnem polju, Kloštaru, Sisku, Virju, Sv. Ivanu-Žabjem, Samoboru, Veliki Pisanici, Križevcu, Ludbregu, Osijeku, Slavonskem Brodu in Mitrovici. Tudi v Hrvaškoslavonski mlinarski industriji se nahaja mnogo različnega tujega, če prav domačega elementa. Knjige, občevalni jezik, in osobje je po večini domače.

To je enostavnejše za korespondenta in enostavnejše za knjigovodjo. Ako mora slednji šele korespondentu dajati navodila glede vknjiženih postavk, ki se imajo javiti, se izgubi s tem večinoma dosti časa in se poleg tega to ali drugo lahko prezre. Zato je veliko bolje, da rešujeta, kot se to pri nas godi, knjigovodja in korespondent neodvisno drugi od drugega svoja pisma. Tudi za stranko in njen personal je potem veliko lažje, pregledati pisemski promet in jaz bi le želel, da bi vsi naši trgovski prijatelji tako delali kot mi, to je, da bi obravnavali pisma splošne vsebine ločeno od onih, ki se nanašajo na knjigovodstvo.

Ako je vse, kar potrebuje vknjižba, vpisano v memorial, gre potem za to, da prenesemo koncem vsakega meseca postavke memoriala in blagajniške knjige v zbirni journal in sicer začnemo z vpisovanjem postavk v breme. Najprej začnemo z blagajniško knjigo. Sestavimo si posamezne postavke izdatkov pod dotičnim kontom, torej na prve dohodke od dolžnikov pod rubriko »kontokorentni konto dolžnikov«, in ves denar, ki je došel od naše banke pod rubriko »diskontni bančni konto«.

V Sloveniji se nahajajo trgovski mlini za izvoz g. Vinkota Majdiča v Kranju z 2.500 vagoni, Peter Majdič v Jaršak 800 vagonov, Peter Majdič Celje 2.000 vagonov, mestni mlin v Celju 1500 vagonov, Šcherbaum in Sinovi v Mariboru 2.000, Ludvik Franz in Sinovi v Mariboru 2000, Fran Majdič, Vir 350, J Zadravec, Središče; A. Jurca in Sinovi v Ptujju; Karl Grm, Novomesto, in Ivan Kuralt v Domžalah. Poleg teh mlinov se nahaja nebroj malih vodnih mlinov, ki od časa do časa prodajajo svoje proizvode, ki jim preostanejo preko te lokalne potrebe Mali mlini so producirali preko 8.000 vagonov letno za lokalno porabo, ostali pa so izvažali v inozemstvo. Ti mlini so izvažali 75 odstotkov v inozemstvo. Izvoz krušne moke je šel v Dalmacijo, Trst in večje kraje na Tirolskem, kjer so bili glavni konzumenti za ničlo moko. Mlin V. Majdiča v Kranju je naprimer izvažal okrog 27—30 odstotkov svoje produkcije v Trst in v od Italijanov zasedeno ozemlje, okrog 20 odstotkov v Dalmacijo, ostalo pa na Koroško in Tirolsko včasih tudi na Erdelsko. (Dalje prih.)

Dogovor o vzajemnem prometu vina in pive med Jugoslavijo in Čehoslovaško.

Člen 1. Čehoslovaška se zaveže, da bo dovolila uvoz 150.000 hektolitrov vina v sodih in cisternah iz kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev; kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev se zaveže, da bo dovolila istotako uvoz 150.000 hektolitrov piva iz čehoslovaške republike.

Člen 2. Obe pogodbeni državi se zavežeta, da bosta vse pošiljatve z vinom odnosno pivom prevažale na svojih železnih in drugih transportnih sredstvih z največjo hitrostjo, ker se gre za blago, ki podleži skvarljivosti.

Člen 3. V svrhu da bi se promet z gorinavedenim blagom olajšal in pospešil, se pogodbeni strani zavežeta, da bosta v kolikor mogoče olajšali svoje carinsko postopanje in vse druge formalnosti. V tem cilju bodo carinski in trošarinski uradi obeh dogovornih strank priznale vzajemne državne žige vtisnjene na sode, s katerimi se označa vsebina sodov v litrih, kakor tudi certifikate (analize) o hektoliterskih gradih izdani s strani pristojnih oblasti druge dogovorne strani.

Omenjeni certifikati, kakor tudi spričevala o izvoru blaga, se imajo v enem izpisu priključiti tovarnim listom.

Člen 4. Tara za vsa vina, ki se bodo uvažala v sodih in cisternah iz kraljevine SHS, v Čehoslovaško, je predvidena v obstoječih zakonskih prepisih.

Pri uvozu piva iz Čehoslovaške v kraljevino SHS, v sodih, se bo carinilo po odbitku tare, 20 od sto bruto težine. — Člen 5. Organi, ki segulirajo trgovino

Nato pregledamo memorial in vpišemo tudi od tu vse postavke »v breme« v journal. Ko je gotovo, napravimo isto s postavkami »v dobro«.

Ko so vpisane vse postavke temeljnih knjig »v dobro« in »v breme«, mora biti znesek postavk »v breme« enak onemu »v dobro«, ker stoji vendar vsaki obremenilni postavki nasproti priznalna postavka v isti višini. Dalje mora biti skupna svota vseh postavk memoriala, vseh »v dobro« in »v breme« postavk blagajniške knjige in meničnih knjig pri enostavnem seštevanju enaka »v breme« in »v dobro« znesku jurnala. Ako je tako, tedaj so naša vpisovanja popolna in pravilna.

Zdaj preidemo k sklepanju knjig. Bilančni konto je izenačbeni konto. Koncem trgovskega leta se morajo vse postavke skleniti, in pri fistihi, ki se ne izenačijo, se mora izkazati debet-saldo ali kredit-saldo prenesti na kredit ali debet bilančnega konta. Ker so vsi konti izenačeni in stoji vsaki debet-postavki nasproti v enaki višini postavka kredit, se mora enako tudi bilančni konto izenačiti, seveda, ako so bila vpisovanja pravilna. Oglejma si sklepanje knjig nekoliko bliže.

(Dalje prih.)

Podlistek.

Od začetnika do popolnega trgovca.

(36. nadaljevanje.)

Da vedno natančno vemo, kako visoke so naše menične obveznosti, to je svota od nas sprejetih menic, vpišemo te menice v našo knjigo dolžnih menic, med tem, ko istočasno obremenimo konto dotičnega dobavitelja z zneskom sprejete menice in priznamo za to konto dolžnih menic ali konto lastnih akceptov ker sprejme ta, s tem da odda akcept, naš dolg napram dobavitelju. On odstopi akcept in ga priznamo za njegovo oddajo in dobavitelja, ki prejme akcept, obremenimo za prejem. Z drugimi besedami, namesto enega upnika, namreč dobavitelja, smo dobili drugega, namreč akceptni konto.

Konto dobavitelja se izenači po akceptnem kontu in slednji zopet po blagajniškem kontu, kakor hitro smo rešili naš akcept.

Po ovinkih dospemo torej k taistemu cilju, namreč k rešitvi po blagajni vsled prejema blaga došlih obveznosti.

Ko smo v memorial vknjižili došle in izišle fakture kakor tudi potek menic po naših meničnih knjigah, pregledamo potem došlo korespondenco, kar nam je zelo olajšano po pripombah, ki jih napravimo na pismih, ali po enostavni opazki »knjigovodstvo«, ako se nahaja v pismu kaka postavka, ki jo moramo vknjižiti.

Kot ste videli, imamo pri korespondenci več vrst vknjižb, na pr. povračila primanjkljajev, katera mora prevzeti blagovni konto, skontna ali rabatna dovoljenja, stroški meničnih kolkov, obresti, kurzne razlike, stroški za agente itd. — Vse to so postavke, pri katerih je lahko razvidno, ali imajo za posledico pomnožitev ali zmanjšanje kupčijskega premoženja, to je, ali se morajo vknjižiti v dobro ali v breme dotičnega konta.

Ko je knjigovodja pregledal došlo korespondenco, se spravi na izišla pisma. — Da mu tudi tu olajšamo njegovo nalogo, označimo v pismih, kjer gre za kako vknjiženo postavko, dotično mesto s pripombo »knjigovodstvo«. Še bolje pa napravimo, ako pri vseh zadevah, ki se tičejo knjigovodstva, pišemo posebna pisma in stavimo nanje s stampiljo iz kavčuka označbo »knjigovodstvo«.

z devizami obeh pogodbenih držav, bodo izdajali uvoznikom odobrenje za nabavo potrebnih deviz.

Člen 6. Legitimiranim izvoznikom vina iz kraljevine SHS. v čehoslovaško republiko se odobrava, da smejo uvažati vzorce posameznih vrst vin v steklenicah od pol lira brez vsakih carinskih in drugih pristojbin.

Člen 7. Ta pogodba je napisana v dveh primerih, v srbskem in češkem jeziku in je podpisana s strani polnomočnih delegatov.

Ta pogodba stopi v veljavo z dnevom ratifikacije, ki se ima izvršiti čim prej in ostane v veljavi 12 mesecev.

Čim bo ena od pogodbenih držav izčrpala odobreni kontingent, se bodo začeli dogovori za določitev novih kontingentov. V Beogradu 15. septembra 1922. Za čehoslovaško republiko: Dr. J. Kaufman, dr. O. Čarni. Za kraljevino SHS. Milan Todovović, Jovan Vuletić.

Pri tej pogodbi se nahaja tudi zaključni protokol s sledečimi dodatki:

1.) Naša vlada bo repartirala kontingent v iznosu 150.000 hektolitrov vina na posamezne pokrajine in bo sporočila čehoslovaški, koliko vina se sme izvoziti iz vsake posamezne pokrajine.

2.) Vino, katero se izvažata iz naše države v čehoslovaško v svrhu predelavanja (za konjak in likerja) se ne bo zaračunalo v ta kontingent.

3.) Za ta kontingent v izvozu 150.000 hektolitrov ne bo veljala za za češke uvoznike dosedanja odredba o uvozu inozemskega vina, po kateri, so bili primorani, da pri vsaki nabavki vina iz inozemstva, nabavijo tudi eno tretjino te količine v čehoslovaški sami.

Tudi na tem protokolu so podpisali in pečati polnomočnih delegatov. —

Izvoz in uvoz.

Osiguranje valute za izvoz pšenice. Vsi devizni odbori pri filijalkah Narodne banke so bili obveščeni, da smejo izdajati potrdila o osiguranju valute za izvoz pšenice, moke in koruze, samo s privoljenjem ministrstva za socialno politiko, pod katerega nadzorstvom in vodstvom se bodo izvrševali protidraginjski ukrepi vlade.

Narodno gospodarske zadeve Trgovina.

Uspeh lvovskega velesejma. Kolikor se je doslej dognalo, se je napravilo na lvovskega velesejmu kupčij za več kakor 32 milijard poljskih mark. Največ blaga so pokupili romunski, južnoslovanski in pa avstrijski trgovci.

Prodajam kompletno turbino

z transmisijami, pripravna za malo vodo, 60 l vode pri sek. 34 PS, 40 l vode 24 PS, za primerno 50 m padca, zraven tudi 115 m železnih cevi, premer 25 cm. Cena po dogovoru. Poizve se pri Lampreht, Brezno.

Obrt.

Tečaj za damsko prirojevanje. — Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani namerava prirediti v par tednih tečaj za damsko prirojevanje v Ljubljani v dopoldanskih ali popoldanskih urah. Interesentinje mojstrice ali pomočnice naj prijavijo svojo ugeležbo pismeno ali ustmeno pri Uradu za pospeševanje obrti, Dunajska cesta 22, najkasneje do 31. oktobra t. l.

Carina.

Izvozna carina na kože povišana. Vlada je sklenila povišati izvozno carino na surove in izdelane kože.

Davki.

Novi finančni viri. Povodom razprave o regulaciji draginjskih doklad je bilo sklenjeno, da se na vso moč deluje na to, da se že v oktobru uzakoni vsaj izenačenje in povišanje zemljiškega davka, čegar doons je proračunan na 1 milijardo Din, in pa povišanje trošarine na alkohol.

Promet.

Zaklepanje vozovnih pošiljk na južni železnici. Zaradi preprečevanja železniških tatvin je sklenila Južna železnica v območju Jugoslavije obliगतo zaklepati z železnimi Rekord-vijaki nastopne vozovne pošiljke v pokritih vozovih: manufakturo in usnjene izdelke ter vse živilske potrebščine (riž, kavo, sladkor, tobak, sol, moko, žito, meso, vino pivo, žganje, sadje, mast itd.) Druge pošiljke zaklene železnica sama, ako pošiljatelj zaklep predpiše v tovrnem listu. Strankam se bo zaračunavala za vročitev vsakega Rekord-vijaka pristojbina 10 Din in za odžganje vsakega takega vijaka pristojbina 1 Din 75 par. Navedene pristojbine so stopile v veljavo dne 20. septembra 1922.

Nove telefonske postaje. Na Dolenjskem se v kratkem otvorita dve novi telefonski centrali in sicer v Toplicah in v Straži.

Kmetijstvo.

Nakup ozimnega žita. V zmislu odloka ministrstva poljoprivrede i voda z dne 6. septembra 1922, št. 24.852 se nakupi večja množina (semena) ozimnega žita. Pravico do nakupa tega semena, ki se bo oddajalo po nabavni ceni, imajo samo oni posestniki, ki so trpeli škodo vsled elementarnih nezdov v tekočem letu. Vsled tega se ti posestniki (v mestnem okrožju) pozivljajo, da se v teku 8 dni priglasijo pri podpisnem mestnem magistratu (gospodarskem uradu) in naznanijo koliko in kakšnega semena bodo potrebovali za bližajočo se setev.

Hmelj.

Hmelj IV. brzojavno tržno poročilo. Nürnberg, 20. IX. 1922. 400 bal prodanih, prima nespremenjen, srednji pri nazadujočih cenah. Legisch.

Razno.

Povišanje poštних pristojbin. Ministrstvo pošte in brzojava objavlja, da se od dne 25. septembra dalje povišajo poštne pristojbine za ves notranji poštni promet za 100%.

Letošnja žetev. Prvo poročilo o stanju letine v Banatu se glasi: Pšenice 25.000 vagonov, ječmena 2400 vagonov, ovs 2500 vagonov, koruze 50.000 vagonov. V Južnem Banatu je najbolj uspela koroza, v srednjem pa pšenica. Oves je letos mnogo boljši od lanskega leta. Po zadnjem poročilu so slive v Bosni rodile zelo dobro. Njihova cena pada, ker ni dana možnost za dovolj izdaten izvoz.

Francoski vicekonzul v Ljubljani gospod Paul Joseph Flach naznanja, da je nastopil poverjeno mu mesto za območje Slovenije in da se nahajajo pisarne vice-konzulata provizorično Krekov trg št. 10. do definitivne naseilitve v novem poslopiju Ljubljanske kreditne banke.

Borza.

Zagreb, devize: Dunaj 0.09325 do 0.09825, Berlin 4.80 do 5.10, Budimpešta 2.65 do 3.05, Bukarešt 46 do 48, Milan 286.50 do 291.50, London 300.50 do 306.50, Newyork 68 do 69, Pariz 504 do 512, Praga 203 do 207, Švica 1267 do 1287, Varšava 1.025 do 1.075, valute: dolar 66.50 do 68.50, avstr. krone 0.093 do 0.103, levi 43, češke krone 193.50 do 201.50, franki 496, marke 490, leji 45, švic. franki 1267, lire 280 do 290, poljske marke 0.95 do 1.05.

Jadranska banka 410 do 420. Ljubljanska kreditna banka 210 do 215. Ljubljanske strojne tovarne 175. Trboveljska premog. družba 310 do 315.

Curih, devize: Berlin 0.38, Newyork 5.345, London 23.69, Pariz 40.90, Milan 22.55, Praga 16.10, Budimpešta 0.22, Zagreb 1.77, Sofija 3.10, Varšava 0.07, Dunaj 0.0075, žigosane 0.00 7/8.

Berlin, devize: Milan 5942.55 do 5957.45, London 6242.15 do 6257.85, Newyork 1393.25 do 1396.75, Pariz 10.761.50 do 10.788.50, Švica 26.117.30 do 26.182.70, Dunaj 1.90 do 1.94, Praga 4494.35 do 4505.65, Budimpešta 5.64 do 5.65, Sofija 858.90 do 861.10.

Razširjajte Trgovski list!

Odmev ruta industrijev na Bledu. Prijatelj našega lista nam piše: Mudeč se v Beogradu, sem imel tudi posla pri načelniku odeljenja za industrijo in zanatstvo v trgovskem ministrstvu g. Milivoju Saviću. Med razgovorom sem vprašal tega najodličnejšega pospeševatelja naše idustrije, kako to, da se letos ni udeležil otvoritve vzorčnega semnja v Ljubljani. G. Savić mi je na to vprašanje odgovoril, da oficijelno nikdar ne pride več v Slovenijo, ker mu njegova čast ne dopušča, da bi riskiral, da bi ga radi toaletnih predpisov kedo pri kaki prireditvi vun metal, kot se mu je to zgodilo na routu industrijalcev na Bledu. Izgovor, da je frak predpisal minister dvora, ne drži, ker ima g. Savić v rokah pismo ministra dvora, da ta ni za rout predpisal fraka. Sploh sem dobil iz razgovora g. utis, da je radi tega incidenta silno užaljen. Rekel mi je, da je njemu vojska vse uničila in je vesel, da si je mogel nabaviti tako obleko, s katero je hotel posetiti industrijski rout. Dotičnim, ki so to žalitev provzročili, svetujemo, da storjeni greh popravijo. Nikakor ne gre na ta ali drug način žaliti tako odličnega v svojem činu tako visoko stoječega državnega uradnika, posebno pa industrijski krogi ne bodo trpeli, da bi kedo kratil ugled radi takih malenkosti tako odličnemu pospeševatelju naše idustrije, kot je načelnik g. Savić.

Proda se

dvonadstropna trgovska hiša v Spod. Šiški z velikim dvoriščem, skladiščem in vrtom. Lokali, gostilniški prostori in stanovanje takoj na razpolago. Hiša moderno zidana in v dobrem stanju. Ponudbe sprejema Alojz Planinšek, Ljubljana, Karlovska cesta št. 18.

AVTO

bencin, pnevmatika, olje, mast, vsa povrnila in vožnja. Le prvovrstno blago in delo po solidnih cenah nudi Jugo-Avto, d. z. o. z. v Ljubljani.

Fran Lukić

konfekcija za dame, gospode, dečke in deklice se priporoča. LJUBLJANA, pred Škofijo šte. 19.

Manufaktura na debelo

M. Hribernik Ljubljana
Sodna ul. 6

Velika zaloga in vsakovrstna izbira

Josip Lampret

mizarska tovarna

Šoštanj — Slovenija

opozarja na svojo špecijaliteto:

V omari, široki 155 cm, globoki 65 cm in visoki 2 m, je zložljiva kompletna postelja, dve nočni omarici, pisalna miza, obešalna omara, lekarniški predal in umivalna miza. Cel zaboj tehta 187 kg. Ravnotaka omara tudi za dve osebi.

„SINTA“

Splošna Industrijska in Trgovska družba z o. z., Ljubljana, Miklošičeva c. 15

dobavlja iz skladišča ali tovarne: Gospodarske stroje in razno orodje, stroje in druge potrebščine za mlekarstvo. Nosilce, betonsko železo, lite cevi, žico, strešno lepenko. Vse vrste železa, pločevin, žebeljev. Različna orodja, okove za zgradbe, ter razne hišne in kuhinjske potrebščine. Motorje vseh vrst za pogon z bencinom, sirovom oljem in paro. Cele naprave za izdelovanje plina in briketov. Tračnice, ogibe, vozove in vse druge potrebščine industrijskih železnic. Cevi za vodovode in plin, ter vse tozadevne armature. — Najugodnejša nabavna prilika za trgovce in industrijce po tvorniški ceni.

Oglašajte v „Trgovskem Listu“

Velika izbira otroških vozičkov, dvo-koles in šivalnih strojev po cen. **F. Batjela**, Ljubljana, Stari trg 28.

Sprejemajo se v polno popravo za emajliranje z ognjem in ponikljanje dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni stroji. «Tri-buna» Tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4 — Zvo-narska ulica 1.

Erjavac & Turk

PRI „ZLATI LOPATI“
trgovina z železino
in cementom
Ljubljana, Valvazorjev trg 7
preje Hammerschmidt (Mühleisen)
nasproti Križanske cerkve.

Tovarna klobukov „ŠEŠIR“
d. d. Škofja Loka

izdeluje najfinejše klobuke vseh vrst iz zajčje dlake

Špecialiteta: velur klobuki.

Kupuje tudi vsako množino zajčjih kož.

Veletrgovina

Miloš OSET

Maribor

nasproti glavnega kolodvora
priporoča gg. trgovcem po
naj. ižji ceni vse
špecerijsko in kolo-
nijalno blago.

Naslov za pisma in brzojav:
MILOŠ OSET, Maribor.
Telefon inter. 15.
Zahtevajte cenik.

Maraskino Morpurgo

Čašica tega delikat-
nega likerja je ne-
popisen užitek!

Priporočamo: Cognac Dalmatia Medicinal in druge izbrane likerje, žganja, ekstrakte in sirupe.

Prva odlikovana dalmatinska parna destilacija V. Morpurgo, Split.

Zastopnik: Adolf Kordin, Ljubljana, Beethovnova 9.

Mednarodni transporti

Antonio Biancheri & Comp., Postojna

Centrala: Ponteba.

Podružnica: Postojna (Poštni predal 17). Villach (Poštni predal 51)

Agentura: Prestranek, Trbiž, Arnoldstein.

Oprema vsake vrste blaga.

Specijalna odprema živil, žive in zaklane živine v kateri koli kraj.

Vsa naročila za Jugoslavijo sprejema medn.
trg. sped. in sklad. d. d. »Orient«, podružnica
Ljubljana, Sodna ulica šte. 3.

Ustanovljeno 1896

Ustanovljeno 1896

Mavec - gips

portland- in roman-cement, apno,
opeko, umetni škrlj, strešno in
izolacijsko lepenko, watprof, kar-
bolnej, drvocement, razne žehlje
nudi po najnižji ceni

Kosta Novakovič in dr.

veletrgovina s stavbenim
materijalom

Ljubljana,

Miklošičeva cesta šte. 13.

Prezame se tudi izpeljava xylo-
litnih tlakov.

Tovarna gumbov — Slov. Bistrica

Jadranska banka -- Beograd

Delniška glavica: Din 60,000.000 — Rezerva: Din 30,000.000 —

PODRUŽNICE:

Bled,	Jelsa,	Ljubljana,	Split,
Cavtat,	Jesenice,	Maribor,	Šibenik,
Celje,	Korčula,	Metković,	Tržič,
Dubrovnik,	Kotor,	Prevalje,	Zagreb.
Herzognovi,	Kranj,	Sarajevo,	

Amerikanski oddelek. Naslov za brzojave: JADRANSKA.

Jadranska banka: Trst, Opatija, Wien, Zadar.

Frank Sakser State Bank, Cortlandt Street 82, New-York City.

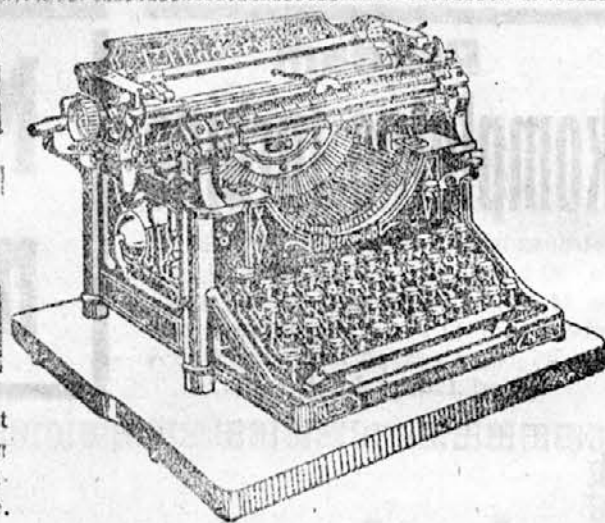
Banco Yugoslavo de Chile, Valparaiso, Antofogasta, Punta Arenas, Puerto Natalos, Porvenir.

Underwood

najbolji američanski pisalni
stroj sedaj ušasti

Opalograph

razmnoževalni aparat
razmnožuje strojno in
ručno pisavo potom ne-
izrabljive stekle plošče.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

The Rex Co. Ljubljana, Gradišče 10.

Moderno urejena popravilnica vseh pisalnih strojev.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Ustanovljena 1900 | Delniška glavica in rezervni zakladi cca K 150,000'000' — | Ustanovljena 1900

Čekovni račun št. 10.509. — Brzojavni naslov: Banka, Ljubljana. — Tel. št. 261 in 413.

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle. — Obreštuje vloge najugodneje. — Prodaja srečke razredne loterije.

Podružnice: Brežice, Celje, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.